

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/217/2015
Identifikačné číslo spisu: 4015200333
Dátum vydania rozhodnutia: 25.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:4015200333.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančeniča v právnej veci navrhovateľa: A. M., nar. XX.mája XXXX, bytom C. č. XXX, H., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul.29.augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 22.júna 2015, č.k. 19Sd/61/2015-28, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 22.júna 2015, č.k. 19Sd/61/2015-28, m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 26.februára 2015 z r u š u j e a vec vracia odporkyni na ďalšie konanie.
- II. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 22.júna 2015, č.k. 19Sd/61/2015-28, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 26.februára 2015 a navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania.

Rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 26.februára 2015 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“) odporkyňa podľa § 65, § 274 a § 82 zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) rozhodla, že navrhovateľovi od 13.mája 2011 vznikol nárok na starobný dôchodok v sume 438,70 eur mesačne, ktorý sa podľa § 81 ods. 1 tohto zákona nevypláca a nárok naň zaniká.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal preukázané, že navrhovateľ splnil podmienky vzniku nároku na starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 a 2, § 274 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z.z. Z administratívneho spisu odporkyne mal preukázané, že navrhovateľovi bol rozhodnutím odporkyne z 09.júna 1993 priznaný čiastočný invalidný dôchodok z IAA pracovnej kategórie. Krajský súd poukázal na to, že preskúmaným rozhodnutím odporkyňa vykonala výpočet starobného dôchodku tak podľa zákona č. 461/2003 Z.z. (438,70 eura mesačne), ako aj, v súlade s § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., prepočet sumy starobného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“), teda z priemerného mesačného zárobku

135 eur (4067 Sk), zisteného za roky 2007, 2006, 2005, 2004 a 1995; v tejto súvislosti poznamenal, že podľa uvedeného zákona bolo možné vypočítať sumu starobného dôchodku tak, aby nepresiahla sumu 9 219 Sk, teda 306,02 eura mesačne.

Čo sa týka námietky navrhovateľa ohľadom nezapočítania náhrady za stratu na zárobku do hrubého zárobku na účely výpočtu starobného dôchodku krajský súd poukázal na to, že zistil, že navrhovateľovi bola náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti vyplácaná zamestnávateľom do 31. decembra 2003 a Sociálna poisťovňa prevzala je výplatu a ako úrazovú rentu ju vyplácala od 01. januára 2004 do 01. júla 2004.

Pokiaľ navrhovateľ v opravnom prostriedku žiadal, aby mu aj invalidný dôchodok bol priznaný z IAA pracovnej kategórie, lebo mu bol nesprávne vypočítaný z III. pracovnej kategórie, krajský súd túto požiadavku nepovažoval za dôvodnú, lebo čiastočný invalidný dôchodok bol na základe rozhodnutia Regionálnej národnej poisťovne vo Veľkom Krtíši o odstránení tvrdosti zákona zo dňa 09. júna 1993 priznaný z IAA pracovnej kategórie.

Za nedôvodnú krajský súd považoval aj námietku navrhovateľa, že odporkyňa neaplikovala postup podľa § 79a a § 293ad zákona č. 461/2003 Z.z. Dospel totiž k záveru, že taký postup by bol možný len v prípade, ak by suma starobného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. mohla byť vyššia ako 306,02 eura mesačne, ktorá bola vypočítaná z obmedzeného priemerného mesačného zárobku 4 067 Sk mesačne.

Keďže aj po prepočte podľa zákona č. 100/1988 Zb. výška starobného dôchodku 306,02 eura mesačne je nižšia ako výška vyplácaného invalidného dôchodku 525,50 eura mesačne, krajský súd preskúmané rozhodnutie odporkyne potvrdil.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním, podaným na poštovú prepravu dňa 07. augusta 2015. Namietol, že na základe rozhodnutia o odstránení tvrdosti zákona mu bol čiastočný invalidný dôchodok priznaný z IAA pracovnej kategórie, čo odporkyňa nezohľadnila a starobný dôchodok mu v rozpore s § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. vypočítala z III. pracovnej kategórie. Čiastočný invalidný dôchodok mu nebol vymeraný vo výške 69% z priemerného mesačného zárobku (ďalej aj „PMZ“) za roky 1991, 1989, 1990, 1986 a 1985, ale vo výške 97% PMZ. Keďže odporkyňa mu invalidný dôchodok priznala vo výške 50% PMZ a starobný vo výške 88% PMZ, v prípade invalidného dôchodku nepostupovala podľa § 263 ods. 17 a v prípade starobného dôchodku podľa § 274 ods. 1, 2, § 293ad, § 79a zákona č. 461/2003 Z.z. Taktiež odporkyňa nevzala do úvahy výšku vyplácanej úrazovej renty do jeho hrubého zárobku počas celej doby. Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, preskúmané rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa sa k odvolaniu nevyjadřila.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len SSP).

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je čiastočne dôvodné.

Z administratívneho spisu odporkyne mal odvolací súd za preukázané, že:

- navrhovateľ bol posudkom posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia (ďalej len „PKSZ“) vo Veľkom Krtíši z 03.júla 1992 uznaný od 03.júla 1992 čiastočne invalidným podľa § 37 ods. 2 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov a od 05.augusta 1992 mu bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok z III. pracovnej kategórie, ktorý bol vymeraný z PMZ za roky 1991, 1989, 1990, 1986 a 1985;

- podľa posudku PKSZ vo Veľkom Krtíši z 12.októbra 1994 bol navrhovateľ uznaný čiastočne invalidným následkom choroby z povolania od 23.novembra 1993;

- rozhodnutím z 09.júna 1993 bol navrhovateľovi čiastočný invalidný dôchodok od 05.augusta 1992 priznaný z IAA pracovnej kategórie, pričom bol vymeraný z priemerného mesačného zárobku za roky 1991, 1989, 1990, 1986 a 1985 vo výške 97% z tohto PMZ;

- čiastočný invalidný dôchodok bol navrhovateľovi vyplácaný k 31.decembru 2003 a od 01.januára 2004 sa podľa § 263 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. považoval za invalidný dôchodok podľa tohto zákona;

- posudkom posudkového lekára pobočky Sociálnej poisťovne Veľký Krtíš zo dňa 11.februára 2010 bol navrhovateľ v konaní podľa § 263a zákona č. 461/2003 Z.z. od 01.januára 2010 uznaný invalidným podľa § 71 tohto zákona pre 75% mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť;

- rozhodnutím číslo 560 513 7098 0 z 13.mája 2010 mu bol priznaný invalidný dôchodok podľa § 70 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z.;

Z preskúmaného rozhodnutia vyplýva, že odporkyňa na účely výpočtu starobného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z.z. ako dobu dôchodkového poistenia v období od 01.septembra 1971 do 12.mája 2011 zhodnotila dobu 13401 dní, t.j. 36 rokov a 261 dní (36,7151 roka) a priemerný osobný mzdový bod zistila v súlade s § 63 ods. 6 a 7 zákona č. 461/2003 Z.z.

Pokiaľ ide o výpočet sumy starobného dôchodku podľa § 274 zákona č. 461/2003 Z.z., odporkyňa v odôvodnení rozhodnutia uviedla, že „suma starobného dôchodku podľa predpisov účinných do 31.decembra 2003 je určená z priemerného mesačného zárobku 135,00 eur za roky 2007, 2006, 2005, 2004 a 1995. Započítaná doba zamestnania je 34 rokov, na dobu zamestnania pred 18.rokom veku sa neprihliada. Starobný dôchodok je 88% priemerného mesačného zárobku, to znamená 118,80 eur mesačne. K uvedenej sume patrí úprava. Starobný dôchodok bol upravený a zvýšený tak, aby jeho suma nepresiahla sumu 306,02 eura mesačne.“

Takéto odôvodnenie výpočtu starobného dôchodku podľa § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. je nedostatočné a nezrozumiteľné, v rozpore s ustanovením § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z., čo je samo o sebe dôvodom na zrušenie rozhodnutia pre jeho nepreskúmateľnosť a vrátenie veci na ďalšie konanie podľa § 250q ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250j ods. 2 písm. d) O.s.p.

Pokiaľ krajský súd v napadnutom rozsudku skonštatoval, že postup podľa §79a v spojení s § 293ad zákona č. 461/2003 Z.z. by bol možný len v prípade, ak by suma starobného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. mohla byť vyššia ako 306,02 eura mesačne, ktorá bola vypočítaná z obmedzeného priemerného mesačného zárobku 4 067 Sk mesačne, tento záver krajského súdu je mylný; pri postupe podľa týchto ustanovení nemá obmedzenie výšky priemerného mesačného zárobku a maximálnej výšky starobného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. žiadny význam.

V zmysle § 79 zákona č. 461/2003 Z.z. suma starobného dôchodku poistenca, ktorý poberá alebo poberal invalidný dôchodok, sa nesmie určiť z nižšieho priemerného osobného mzdového bodu, než z ktorého sa určila suma invalidného dôchodku.

Na účely § 79a sa osobný mzdový bod poistenca, ktorému bol invalidný dôchodok vypočítaný podľa

predpisov účinných pred 1. januárom 2004, určí podľa § 62 zákona č. 461/2003 Z.z. za každý kalendárny rok patriaci do piatich zárobkovo najlepších kalendárnych rokov v rozhodujúcom období, z ktorých bol určený priemerný mesačný zárobok na výpočet invalidného dôchodku.

Dôvodom na zrušenie preskúmaného rozhodnutia je preto aj nevykonanie porovnávacieho výpočtu starobného dôchodku aj podľa §79a, i v spojení s § 293ad zákona č. 461/2003 Z.z.

Pokiaľ ide o námietku navrhovateľa, že odporkyňa nevzala do úvahy výšku vyplácanej úrazovej renty do jeho hrubého zárobku počas celej doby, táto námietka by mohla byť dôvodná iba čiastočne.

Podľa § 11 ods.2 písm. d) vyhlášky č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení, hrubým zárobkom je aj náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti.

Citované ustanovenie bolo zrušené od 27.októbra 1994. To znamená, že na účely zistenia PMZ a výpočtu starobného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. je v rozhodnej dobe potrebné do hrubého zárobku započítať aj náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní odporkyňa o nároku na starobný dôchodok v zmysle vyššie naznačeného rozhodne znovu, vykoná výpočet starobného dôchodku nielen podľa § 66 zákona a § 274 ods. 1 a 2, ale aj podľa § 79a v spojení s § 293ad zákona č. 461/2003 Z.z., § 11 ods.2 písm. d) vyhlášky č. 149/1988 Zb. a § 12 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. a svoje rozhodnutie riadne odôvodní v súlade s § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. Vysporiada sa pritom aj s otázkou dôvodnosti námietky navrhovateľa ohľadom toho, že na účely porovnania výšky starobného a invalidného dôchodku mal byť vykonaný aj výpočet invalidného dôchodku podľa § 263 ods. 17 zákona č. 461/2003 Z.z.

O trovách konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ náhradu trov konania neuplatnil.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.